

Dato: 14. december 2006
Kontor: Lovkontoret
J.nr.: 2006/4099-68
Sagsbeh.: MMI

Notat om Retssikkerhedsfondens bemærkninger til Integrationsministeriets notat af 24. oktober 2006 om indkomne høringssvar vedrørende forslag til lov om ændring af udlændingeloven og forskellige andre love (Indførelse af selvbetjeningsmodel, ny og forenklet udformning af forsørgelseskravet i familiesammenføringsager og reform af studieområdet) (L 17)

1. Indledning

Integrationsministeriet hørte ved breve af 22. september 2006 en række myndigheder og organisationer over forslag til lov om ændring af udlændingeloven og forskellige andre love (Indførelse af selvbetjeningsmodel, ny og forenklet udformning af forsørgelseskravet i familiesammenføringsager og reform af studieområdet).

Integrationsministeriet modtog blandt andet bemærkninger fra Retssikkerhedsfonden.

Ved brev af 24. oktober 2006 sendte Integrationsministeriet Retssikkerhedsfondens høringssvar til Folketingets Integrationsudvalg sammen med to andre høringssvar og Integrationsministeriets notat om høringssvarene, der indeholder en gengivelse af hovedindholdet af de tre høringssvar og Integrationsministeriets bemærkninger hertil.

Retssikkerhedsfonden har herefter i et brev af 27. november 2006 fremsat bemærkninger til Integrationsministeriets notat af 24. oktober 2006. Bemærkningerne angår Integrationsministeriets bemærkninger til Retssikkerhedsfondens høringssvar.

Dette notat gengiver Retssikkerhedsfondens brev af 27. november 2006 og Integrationsministeriets bemærkninger hertil. Retssikkerhedsfondens brev er sammen med dette notat sendt til Folketingets Integrationsudvalg.

2. Indførelse af en selvbetjeningsmodel

Retssikkerhedsfonden påpeger – med henvisning til, at Integrationsministeriet har anført, at afvisning af en ansøgning alene vil have den konsekvens, at ansøgeren må indgive en ny ansøgning – at lægges det til grund, at alle blot søger på ny, vil ordningen ikke medføre administrative besparelser.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at mange ansøgninger i dag er mangelfulde, f.eks. fordi skemaet, som den herboende skal udfylde, ikke er korrekt udfyldt, eller ansøgningen ikke er vedlagt de relevante dokumenter. Udlændingetjenesten må i disse sager indhente de relevante oplysninger fra sagens parter eller fra andre myndigheder. Dette forlæn-

ger sagsbehandlingstiden til skade for den herboende og ansøgeren. Endvidere medfører dette et stort ressourceforbrug.

Selvbetjeningsmodellen skal medvirke til at motivere ansøgeren til i højere grad at tage ansvar for oplysningen af sagen, herunder oplysninger, som den herboende og ansøgeren er de nærmeste til at skaffe.

Alene et mindre antal ansøgninger forventes afvist som følge af ukorrekt eller mangelfuldt oplyste skemaer. Ud over, at muligheden for at afvise en ansøgning giver et væsentligt incitament til at oplyse sagerne, bygger denne forventning blandt andet på det forhold, at skemaerne vil være udformet meget brugervenligt, ligesom der vil være en tjekliste til både ansøger og den herboende.

Selvbetjeningsmodellen vil skabe præcise forventninger hos brugerne om, hvilken service og betjening Udlændingesservice leverer, give klar besked om sagsbehandlingstider og overflødigøre en stor del af de sagsskridt, som Udlændingesservice i dag skal foretage.

Det må forventes, at dette generelt vil medføre betydeligt kortere sagsbehandlingstider.

Retssikkerhedsfonden anfører, at Integrationsministeriet ikke har kommenteret påstanden om, at det er usædvanligt (og formentligt første gang, det sker), at en formel mangel ved en ansøgning indebærer afvisning og indgivelse af en ny ansøgning.

Integrationsministeriet er ikke bekendt med, om der inden for andre ministeriers lovgivning findes tilsvarende udtrykkelige afvisningsbestemmelser.

En lignende mulighed for at afvise følger af den almindelige forvaltningsret. Der kan henvises til Hans Gammeltoft Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave 2002, s. 478, hvoraf fremgår følgende:

”I ansøgnings- og klagesager og i andre sager der rejses på partens initiativ, har parten en særlig tilskyndelse til at bidrage til sagsoplysningen, og i praksis er det derfor sjældent at parten nægter at medvirke. Sker det alligevel, kan myndigheden efter omstændighederne tillægge den manglende eller utilstrækkelige medvirken processuel skadevirkning. Det betyder at myndigheden kan meddele parten at sagen må afsluttes på det foreliggende grundlag medmindre parten bidrager med de ønskede oplysninger.”

Retssikkerhedsfonden anfører, at Integrationsministeriet ikke har oplyst, hvorfor det netop er ansøgninger om familiesammenføring og tidsbegrænset opholdstilladelse, der er omfattet af selvbetjeningsmodellen, i stedet for andre grupper, hvor det må anses at være mindre vanskeligt for ansøgere umiddelbart at opfylde de stillede krav.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at familiesammenføringsområdet og området for ansøgninger om tidsbegrænset opholdstilladelse må anses for de hovedområder, hvor en selvbetjeningsmodel vil give en væsentlig gevinst.

Som det fremgår af lovforslaget vil Integrationsministeriet på baggrund af erfaringerne med selvbetjeningsmodellen på familiesammenføringsområdet og området for tidsubegrænsede opholdstilladelser overveje at udvide selvbetjeningsmodellen til også at dække andre dele af opholdsområdet, f.eks. opholdstilladelse til studerende, au pair-personer, arbejdstagere og praktikanter.

Retssikkerhedsfonden gør opmærksom på sin kommentar om, at den foreslåede formulering af bestemmelserne om afvisning ikke er hensigtsmæssig, da det alene er myndighederne, der kan afgøre, hvad der er nødvendigt.

Integrationsministeriet skal hertil bemærke, at ordlyden i den foreslåede § 9 g og den foreslåede § 11 d i lovforslaget L 17 af 4. oktober 2006 er formuleret i overensstemmelse med ordlyden i udlændingelovens § 40, stk. 1, 1. pkt., hvorefter "en udlænding skal meddele de oplysninger, som er nødvendige til bedømmelse af, om en tilladelse i henhold til denne lov kan gives, inddrages eller bortfalde, eller om udlændingen opholder sig eller arbejder lovligt her i landet."

Den anvendte formulering svarer således til den gældende i udlændingelovens regler om oplysning af sager.

3. Kommunernes og uddannelsesinstitutionernes indberetningspligt

Retssikkerhedsfonden stiller en række spørgsmål med hensyn til forslagene om kommunernes og uddannelsesinstitutionernes indberetningspligt ved modtagelse af offentlige ydelser og henviser i den forbindelse til, at Integrationsministeriet har begrundet forslagene med, at kontrollen med udlændinges opholdsgrundlag stedse har været en del af udlændingemyndighedernes virksomhed og derfor er i overensstemmelse med persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3.

Retssikkerhedsfonden spørger, om denne opgave er lovbestemt, administrativt bestemt eller underforstået, hvad der adskiller udlændingemyndighedernes kontrolopgave/-forpligtelse fra de kontrolopgaver/-forpligtelser, som skattemyndighederne, de sociale myndigheder, bevillingsmyndigheder og andre har med hensyn til at kontrollere grundlaget for tildeling af fradrag, tilskud, bevillinger eller andre goder, og om der er eksempler på, at andre myndigheder med tilsvarende kontrolopgaver med henvisning til undtagelsesbestemmelsen i persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3, har opnået automatisk indberetning af personoplysninger.

Integrationsministeriet kan oplyse, at udlændingemyndighedernes kontrol med udlændinges opholdsgrundlag blandt andet følger af udlændingeloven. Integrationsministeriet er ikke bekendt med, om der inden for andre ministeriers lovgivning er bestemmelser svarende til de foreslåede. Det bemærkes, at Datatilsynet ikke har haft bemærkninger til de foreslåede bestemmelser.

Retssikkerhedsfonden spørger, hvorfor man ikke hidtil har benyttet bestemmelsen i persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3, når kontrol med udlændinges opholdsgrundlag stedse har været

en del af udlændingemyndighedernes virksomhed, hvorfor man foreslår en særskilt hjemmel i udlændingeloven, når man mener, at indberetningspligten er nødvendig og undtagelsesbestemmelsen i persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3, dermed er opfyldt, og om det er sædvanen, at videregivelse af data i henhold til persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3, samtidig hjemles særskilt i anden lovgivning.

Integrationsministeriet skal hertil oplyse, at hovedformålet med lovforslaget er at gennemføre de lovgivningsmæssige elementer i regeringens handlingsplan for en ny orientering af Udlændingestyrelsen. Forslagene om kommunernes og uddannelsesinstitutionernes indberetningspligt indgår i handlingsplanen, jf. initiativ nr. 12 og nr. 13.

Persondataloven har en generel og tværgående karakter, mens udlændingeloven regulerer et særligt område. Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, indebærer forslagene en pligt for kommunerne og uddannelsesinstitutionerne til at indberette til Udlændingeservice om modtagelse af offentlige ydelser. Endvidere indebærer forslagene en fravigelse af de strenge betingelser for videregivelse i persondatalovens § 8, stk. 3, jf. § 8, stk. 2, nr. 1 og 2.

Integrationsministeriet finder derfor, at indberetningspligten bør reguleres i udlændingeloven.

Retssikkerhedsfonden spørger, hvad der – i tilfælde af indførelse af den foreslåede indberetningspligt – vil være til hinder for, at andre myndigheder, som administrerer tildeling af goder af den ene eller anden art og er pålagt eller må formodes at føre kontrol med grundlaget for denne tildeling, med henvisning til præcedens fra udlændingeloven kan påberåbe sig persondatalovens § 8, stk. 2, nr. 3, med henblik på automatisk indberetning af persondata.

Integrationsministeriet kan ikke udtale sig om forhold vedrørende andre myndigheder.